

Socialdepartementet

Promemoria om ikraftträdande- och övergångsbestämmelser till lagförslagen som lämnas i Begränsningar i föräldrapenningen för föräldrar som kommer till Sverige med barn (SOU 2016:73)

1.1 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser**Arbetsgruppens förslag:**

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2017.
2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för föräldrapenning som avser dagar före ikraftträdandet.
3. Om föräldrapenning för ett barn har beviljats för dagar före ikraftträdandet ska 12 kap. 12 § i den äldre lydelsen tillämpas även för föräldrapenning som avser dagar efter ikraftträdandet.

Begränsningsregeln bör träda i kraft så snart som möjligt och arbetsgruppen föreslår därför (i likhet med utredningen) ett ikraftträdande den 1 juli 2017. Arbetsgruppen inser att Försäkringskassan måste anpassa såväl IT-system som administration inför ikraftträdandet. Arbetsgruppen bedömer att ett ikraftträdande till den 1 juli 2017 ändå bör vara möjligt för Försäkringskassan.

Arbetsgruppen anser att förslaget om begränsningsregel bör förenas med övergångsbestämmelser. Förutsättningarna för att planera uttag av föräldrapenning skulle försämrats på ett oskäligt sätt om övergångsregler saknades. Barnets födelsedatum är normalt utgångspunkten för förändringar av regelverket inom föräldraförsäkringen eftersom detta ger goda förutsättningar för planering. Om den nya begränsningsregeln enbart skulle gälla för barn som är födda efter ikraftträdandet skulle effekterna av begränsningen dock utebli för föräldrar som har barn som fötts före ikraftträdandet. Det skulle vidare ta mer än ett år efter ikraftträdandet innan begränsningen av dagar för föräldrar som kommer till Sverige med barn får genomslag. Det är enligt arbetsgruppen inte en tillfredsställande ordning mot bakgrund av begränsningsregelns syfte. Arbetsgruppen föreslår därför en övergångsbestämmelse som innebär att föreskrifterna ska tillämpas första gången när en förälder ansöker om föräldrapenning för dagar som infaller efter den 1 juli 2017. Har föräldrapenning någon

gång beviljats för ett barn enligt huvudregeln i 12 kap. 12 § första stycket SFB (dvs. med rätt till 480 dagar) för dagar före den 1 juli 2017 så ska den nu föreslagna begränsningsregeln inte gälla för det barnet.

Arbetsgruppens förslag medför förändringar av möjligheten att ta ut föräldrapenning. Föräldrar som har blivit bosatta i Sverige med barn som då var äldre än ett år och som inte har tagit ut föräldrapenning för barnet kommer att få föräldrapenning enligt begränsningsregeln om de ansöker om föräldrapenning efter ikraftträdandet. Föräldrar som inte har tagit ut föräldrapenning trots att de har rätt till det kan dock antas ha äldre barn vilket innebär att behovet av föräldraledighet kan antas vara mindre. Eftersom övergångsbestämmelsen innebär att planeringsförutsättningarna försämras för denna grupp av föräldrar så anser arbetsgruppen att Försäkringskassan bör ges i uppdrag att kommunicera förändringarna i god tid.

Har föräldrapenning beviljats enligt huvudregeln före ikraftträdandet (dvs. med rätt till 480 dagar) men bosättningen i Sverige upphört tillfälligt, ska det enligt arbetsgruppen vara möjligt för föräldrarna att ”återknyta” till den föräldrapenning som har beviljats enligt huvudregeln när föräldrarna och barnet åter är att anse som bosatta här i landet (efter den 1 juli 2017). Föräldrarna ska i dessa fall alltså kunna få föräldrapenning enligt huvudregeln i stället för enligt begränsningsregeln. Detta kan t.ex. avse en familj som bor en tid i utlandet och som sedan återvänder till Sverige eller en familj vars uppehållstillstånd löper ut och som sedan får ett nytt uppehållstillstånd.¹

Bestämmelserna i 11 kap. 12 § och 12 kap. 12 a § SFB gör det möjligt att i vissa fall anmäla och ansöka om föräldrapenning i efterhand. Ansökan om föräldrapenning kan göras upp till 90 dagar efter att föräldrapenningdagarna infallit. Om det finns synnerliga skäl kan en ansökan göras för längre tid bakåt än 90 dagar. Övergångsbestämmelsen bör därför även gälla i de fall föräldrapenning beviljas först efter ikraftträdandet men där ansökan avser föräldrapenningdagar som infallit före ikraftträdandet.

1.1.1 Ekonomiska konsekvenser

Arbetsgruppen beräknar att förslaget kommer att kosta 3 miljoner kronor per år, främst på grund av ökad administration för Försäkringskassan. Regeringen avser återkomma med förslag på finansiering för Försäkringskassans kostnader i den kommande budgetprocessen.

1.1.2 Författningskommentar

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

---

¹ Jfr HFD 2016 ref. 43

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2017.
2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för föräldrapenning som avser dagar före ikraftträdandet.
3. Om föräldrapenning för ett barn har beviljats för dagar före ikraftträdandet ska 12 kap. 12 § i den äldre lydelsen tillämpas även för föräldrapenning som avser dagar efter ikraftträdandet.

Enligt den första punkten ska lagen träda i kraft den 1 juli 2017.

I den andra punkten anges att äldre föreskrifter fortfarande ska gälla för dagar som avser tid före ikraftträdandet. Övergångsbestämmelsen avser både de ansökningar som kommit in till Försäkringskassan den 1 juli 2017 för dagar före ikraftträdandet men som ännu inte har beslutats samt de ansökningar som kommer in efter ikraftträdandet och som i enlighet med bestämmelserna i 11 kap. 12 § och 12 kap. 12 a § kan beviljas för tid före den 1 juli 2017.

Tredje punkten tar sikte på situationer när föräldrapenning har beviljats enligt 12 kap. 12 § första stycket för dagar före ikraftträdandet. Fortsatt rätt till föräldrapenning för barnet föreligger då enligt huvudregeln, dvs. föräldrapenning kan lämnas för högst 480 dagar, också för dagar som infaller efter ikraftträdandet. Det innebär att antalet föräldrapenningdagar som kan tas ut för barnet inte påverkas i dessa fall. Även föräldrapenning för barn som tidigare varit bosatta i Sverige och som åter blir bosatta i landet omfattas av övergångsbestämmelserna i denna punkt under förutsättning att föräldrapenning någon gång har beviljats för dagar före ikraftträdandet. När ett barn åter är att anse som bosatt i Sverige (efter den 1 juli 2017) får föräldrarna ”återknyta” till den föräldrapenning som har lämnats enligt huvudregeln. Föräldrarna kan alltså få rätt till föräldrapenning med högst 480 dagar enligt huvudregeln trots att barnets senaste bosättning i Sverige har skett efter ikraftträdandet och bosättningen sker under barnets andra levnadsår eller senare. Denna situation kan t.ex. uppstå för familjer som flyttat från Sverige och sedan återvänder till landet eller för familjer som stannar i Sverige men vars uppehållstillstånd löper ut och som sedan får ett nytt uppehållstillstånd.